

ARHIVA +

Plafon ostvarenih želja

Emir Imamović Pirke

sri, 27/08/2025 - 16:53

Turisti u Zagrebu

Foto: HINA/ Lana SLIVAR DOMINIĆ

„Uništili smo hrvatski turizam, naš turizam je došao do tog nivoa s politikom koju smo provodili zadnjih 30 godina. Nakon 20 godina smanjio nam se udio hotelskog smještaja, a povećao se privatni smještaj. Sada se čudimo zašto je naš turizam došao do plafona. Značajni su nam turisti Nijemci, u Njemačkoj industrija stagnira, potrošnja Njemačkoj pada, dohodak stagnira. Za očekivati je da će se smanjivati potrošnja njemačkih turista u Hrvatskoj, nešto će popraviti domaći turisti. Došli smo do maksimalnih kapaciteta i ako nešto ne promijenimo, prihod od turizma će padati. Turisti neće više tražiti hrvatski smještaj nego će ići tamo gdje je ponuda puno bolja nego u Hrvatskoj”, rekao je, gostujući u programu N1 televizije, ekonomski analitičar i bivši ministar gospodarstva Ljubo Jurčić na isteku ovogodišnje turističke sezone, još jedne u kojoj će se statistikom – znanošću koja, kako je govorio nekadašnji profesor i bivši saborski zastupnik, dr. Šemso Tanković, služi korisniku da dokaže kako je u pravu – bojati slika stvarnosti koja, istina, još uvijek nije tmurna, ali je sve manje ružičasta.

U rano proljeće 1997. godine hrvatski turizam nije bio poput Jetija – za kojeg su čuli svi, samo što ga nitko nije vidio – ali ni puno

drugačiji. Početkom agresije i Domovinskog rata opustjele su plaže i hoteli, kampovi i ono što se danas naziva obiteljskim smještajem, kako u mjestima od kojih je bojišnica bila udaljena desetina, negdje i stotinama kilometara, tako i tamo gdje je posljednja kuća u predgrađu ujedno bila i prva crta obrane.

Očekivanja od mira koji tek treba doći uglavnom, ma uvijek i svugdje zapravo, završavaju razočaranjima. Dvije godine nakon Vojno redarstvene akcije „Oluja“ i oslobađanja većine okupiranog teritorija Republike Hrvatske, grad koji je među prvima osjetio silinu agresorske artiljerije je imao mir, ali u njemu nije uživao. Život, onaj svakodnevni u kojem se ide na posao, u javnu i dobru školu, na fakultet koji obitelji studenata i studentica ne osuđuje na posnu prehranu se, usprkos naivnim očekivanjima, nije nastavio tamo gdje je prekinut plotunima.

Bilo je to doba prvosvibanjskih praznika i produljenog vikenda, a Stradun je izgledao kao da je netom označena opća opasnost. Možda je radilo više, možda tek jedan restoran, nevažno je. Gostiju je svakako bilo koliko i šetača – dvoje. Naručili su nešto za Dalmaciju uobičajeno i bocu cjenovno prosječnog vina. Pili su ga iz čaša od srebra i na račun kuće dobili aperitiv i kavu. Vlasnik je, valjda, u dvoje mladih ljudi prepoznao najavu nekih boljih vremena. Gora su već ostala iza njega i Dubrovnika. Pričao je o sinu, poginulom branitelju i svojoj spremnosti da sutra, ma za pola sata, primi i goste iz Srbije, jer drugih prihoda osim ugostiteljskih nema, a ima doma još usta koje treba nahraniti.

Navikavanje na mir ipak je išlo brže, puno brže od oporavka hrvatskog turizma kojem nisu pogodovala, kako se to uobičajava reći, geopolitičke okolnosti. Pred ljeto 1999. masovno su otkazivani aranžmani u šibenskom „Solarisu“ zbog rata na Kosovu, posljednjeg kojeg je Slobodan Milošević započeo i još jednog kojeg je izgubio.

U ovom stoljeću se, kao što znamo, promijenilo sve i brzo. Tek nekoliko godina nakon ispovijedi vlasnika dubrovačkog restorana na najboljoj mogućoj lokaciji, lokalni je radio uputio apel građanima i građankama da iz kuća izlaze samo u slučaju nužde: do Dubrovnika je nenajavljeno doplovio još jedan kruzer čiji su se putnici iskricali i starom se jezgrom nije moglo kretati od gužve! I to, da ne bude kakve zabune, doslovno.

U Splitu, Šibeniku i Zadru su se novinski tekstovi o tome čitali sa mješavinom zavisti i zgražanja: život u sezonskoj gužvi se ispravno doživljavao kao izluđujući, ali su se prihodi od turizma sanjali nakon propasti industrije.

Neće, međutim, puno proći do gotovo identične zagušenosti prvo Splita, pa i ostatka urbanih dijelova obale. Pisac i zavičajni fanatik Jurica Pavičić tada je procijenio da će svaki grad u Dalmaciji biti „Dubrovnik plus sedam godina“. Toliko je, naime, prošlo od povratka masovnog turizma u Dubrovnik do njegovog događanja u Splitu. Šibenik i Zadar su, ipak, inficirani brže.

Ta se gospodarska grana ponašala poput vode: jednom kada je sebi našla put, širila se svuda i nezaustavljivo, trajno mijenjajući nekadašnja pravila dopunjavanja kućnih budžeta iznajmljivanjem derutnih soba i sezonskim konobarenjem u konobama koje su se u srpnju i kolovozu otvarale i onima što sa vlasnikom nisu odrastali.

Ono što se u procesu „Dubrovnik plus sedam godina“ nije dogodilo u Splitu, Šibeniku i Zadru bilo je, uvjetno kazano, kontinentalno. Dubrovnik se, naime, s turizmom saživljavao desetljećima i naučio živjeti sa svime što ga prati. U bivšim industrijskim centrima bogate povijesti i socrealističkih kvartova se doživljavao dvojako: kao pokretač obrtanja ozbiljne količine novca i kao kancerogeno tkivo na gradskom tijelu.

Šibenčani su, recimo, prve uspješne sezone komentirali gotovo kao redatelj Igor Mirković svoju zagrebačku ulicu u kojoj je, kako je

govorio u neslužbenom dijelu poslovne kave, kupio stan jer je bila mirna, a blizu ama baš svemu važnom u metropoli, da bi ga nakon nekog vremena počeli buditi iritantni zvuci koferskih kotačića što su ih vukli gosti stanova u međuvremenu pretvorenih u apartmane čiji je najam koštao manje nego noćenje u hotelima u zagrebačkom centru.

Suštinski ga je razumio samo jedan od sugovornika i jedini Dalmatinac za stolom. Ostali su se pravili da znaju o čemu govori. Dolazili su iz onih kvartova glavnog grada u kojima fasade zgrada nisu bile prekrivene plavim tablama sa po tri, nekada i četiri žute zvijezde.

Možda ne većina, ali svakako puno tih apartmana u centru glavnog grada opet su postali stanovi za odraslu djecu vlasnika ili dugoročni najam tuđoj. Dalmacija i dalje ima istu zvučnu kulisu. Za sada samo malo tišu nego prije dvije ili devet godina kada je malo tko mislio da, kako je kazao Ljubo Jurčić, hrvatski turizam može doći do plafona. A može, itekako može...

Serijal tekstova iz novinarskog projekta "Južna strana" realizira se u okviru projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije za 2025.

najnovije

uto, 30/09/2025 - 10:55

Južna strana (VII): Sluge pokorne i profitabilne

uto, 30/09/2025 - 10:00

U Europi se godišnje baci hrane u vrijednosti od 130 milijardi eura

pet, 26/09/2025 - 15:42

Možemo pokrenuo peticiju za priznanje Palestine

pet, 26/09/2025 - 12:37

Završilo drugo izdanje Zagrebačkih kvartova kulture: četrnaest kvartova, više od sto događanja, 300 izvođača i čak 30 tisuća posjetitelja

pet, 26/09/2025 - 12:27

Činjenice su najveći neprijatelj utjehe

pet, 19/09/2025 - 12:49

Teorija balegarskog klečanja: Pune dvije godine poslije

pet, 19/09/2025 - 12:01

Europski Zagreb i duga mračna noć ukolo

čet, 18/09/2025 - 13:26

Aktivist romskog civilnog društva Siniša-Senad Musić o školovanju Roma: Romski kult nevinosti ubire jako visoku cijenu

uto, 16/09/2025 - 15:08

Uz studentsku pobunu u Srbiji: Dva paradoksa, dva mita i jedna pobuna

uto, 16/09/2025 - 11:33

Problem za ponuđeno rješenje

Impressum

Forum.tm | Nakladnik: neprofitna udruga Dom kulture Zagreb | Adresa:
Nova cesta 115,

10000 Zagreb | email: domkulturezagreb@gmail.com | Uredništvo: Dom
kulture Zagreb

TKO? Neprofitna udruga Dom kulture **ŠTO?** Forum.tm, prostor za

slobodne ljude i one koji to žele postati **KADA?** Jučer, danas, sutra

GDJE? www.forum.tm **ZAŠTO?** Da bi stvari bile jasnije